

Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli
"WOM" w Częstochowie

KWARTALNIK NAUCZYCIELSKI

Rocznik: 2003, Miesiąc: 09

01: Konspekt zajęć zintegrowanych "Zwiastuny wiosny" - Klasa III

Autor: *Bożena Chrząstek, SP w Kłomnicach.*

02: PLAN ADAPTACJI DZIECI DO PRZEDSZKOLA.

Autor: *Małgorzata Kowalczyk, Maria Sosińska - MP nr 18 w Częstochowie*

03: Przygotowanie dzieci przedszkolnych do nauki pisania i czytania

Autor: *Beata Reterska-Sobieraj - Gminnego Przedszkola w Rędzinach*

04: Ekologia w przedszkolu

Autor: *Dorota Wawrzak - Gminne Przedszkole Publiczne w Rędzinach*

05: Edukacja ekologiczna młodzieży

Autor: *Iwona Maludzińska - IV LO im.H. Sienkiewicza w Częstochowie*

06: SCENARIUSZ LEKCJI WYCHOWAWCZEJ - KONTROLUJ SWÓJ STRES

Autor: *Iwona Maludzińska - IV LO im. H. Sienkiewicza w Częstochowie*

07: Scenariusz zajęcia w grupie 6 - latków z udziałem rodziców pt. "Zabawy, które uczą" jako podsumowanie realizowanego przedsięwzięcia "Wspomaganie przygotowania do czytania i pisania z elementami edukacji czytelniczej i medialnej".

Autor: *Małgorzata Karczmarczyk - SP we Włodowicach*

01: Konspekt zajęć zintegrowanych "Zwiastuny wiosny" - Klasa III

Autor: **Bożena Chrzęstek, SP w Kłomnicach.**

Cykl tematyczny: Witamy wiosnę, żegnamy zimę.

Temat dnia: "Zwiastuny wiosny".

Temat: Wypowiedzi uczniów na temat pierwszych oznak wiosny na podstawie przeczytanego wiersza J. Brzechwy "Przyjście wiosny" i własnych obserwacji.

Swobodne wypowiedzi uczniów na temat zwiastunów wiosny. Głośne czytanie wiersza "Przyjście wiosny".

Doskonalenie mnożenia i dzielenia w zakresie 100.

Śpiewanie piosenki pt. "Leśne dzwonki" - ilustracja ruchowa.

Słuchanie utworu muzycznego pt. "Bal wiosenny".

Cele:

- Rozwijanie umiejętności swobodnego wypowiadania się na określony temat
- Kształcenie umiejętności uzasadniania własnych sądów
- Doskonalenie umiejętności logicznego myślenia i kojarzenia ilustracji z odpowiednim podpisem
- Utrwalenie wiadomości o rzeczowniku
- Kształtowanie umiejętności uważnego słuchania czytanego tekstu
- Bogacenie słownictwa uczniów
- Rozwijanie wyobraźni uczniów
- Dostrzeganie piękna przyrody, ochrona środowiska naturalnego
- Doskonalenie techniki mnożenia i dzielenia w zakresie 100
- Wyrabianie nawyku starannego wykonywania prac
- Wdrażanie do dbałości o porządek na stanowisku pracy

Cele operacyjne:

Uczeń umie i potrafi:

- Zawrzeć myśl w obrębie zdania.
- Potrafi wypowiadać się na temat własnych obserwacji.
- Potrafi ułożyć zdania z rozsypanki wyrazowej.
- Potrafi wyszukać wskazane części mowy - rzeczowniki.
- Dobierać podpisy do ilustracji.
- Improwizować na dany temat.
- Prawidłowo dodawać, odejmować w zakresie 1000.
- Prawidłowo mnożyć i dzielić w zakresie 100.
- Umie zaśpiewać piosenkę i ilustrować ją ruchem.
- Umie współpracować w zespole.

Metody:

Czynna, słowna, problemowa, pokaz, obserwacja, praktyczne działanie.

Formy pracy:

Zbiorowa, indywidualna jednolita i zróżnicowana, grupowa.

Środki dydaktyczne:

Podpisy, zagadki, ilustracje, rozsypanka wyrazowa i zdaniowa, wiersz J. Brzechwy "Przyjście wiosny", karty pracy.

Przebieg zajęć

Edukacja matematyczna

Rachunek pamięciowy na tablicy.

- nauczyciel przypina na tablicy liście z napisanymi na nich działaniami (dodawanie i odejmowanie w zakresie 1000)
- uczniowie dokonują obliczeń, a wyniki dopinają
- porządkują liczby rosnąco
- odwracają na drugą stronę liście i odczytują zapisane sylabami hasło:
wi - ta - my wio - snę że - gna - my zi - mę!

Edukacja polonistyczna

Układanie zdań w odpowiedniej kolejności dotyczących nadejścia wiosny i podkreślenie prawidłowej odpowiedzi. karta pracy nr 1

Kalendarzowa wiosna zaczyna się	20 marca	21 marca
Śnieg	Topnieje	Zalega grubą pokrywą
Słońce	Wznosi się coraz wyżej i grzeje mocniej	Jest coraz niżej i grzeje słabiej
Wiosną dni stają się	dłuższe	Krótsze

Temperatura powietrza jest	Niższa niż w zimie	Wyższa niż w zimie
Na rzekach i jeziorach	Woda jest zamrznięta	Pęka lód, tworzą się kry
Poziom wody w rzekach i jeziorach	Podnosi się	Opada
Pogoda jest	Stała	Zmienna

Edukacja matematyczna

Mnożenie i dzielenie liczb w zakresie 100 - praca zróżnicowana. Indywidualne obliczanie liczb w ciągu malejącym i odczytanie hasła "Zwiastuny wiosny" karta pracy nr 2

10 x 10 =		Z
9 x 7 =		S
4 x 7 =		N
9 x 9 =		W
8 x 8 =		A
3 x 7 =		Y
6 x 9 =		T
4 x 8 =		U
8 x 9 =		I

7 X 7 =		W
6 X 8 =		I
5 X 5 =		S
2 X 6 =		Y
6 X 5 =		O
3 X 8 =		N

Edukacja muzyczna

Uczniowie siedzą na dywanie i słuchają utworu muzycznego pt. "Bal wiosenny" (nagranie na kasecie Muzyka dla kl. II cz. II - Moja szkoła).

Uczniowie starają się określić treść utworu ; jakie odgłosy słyszeliście na kasecie?, z czym kojarzy się wam ta melodia?

Edukacja polonistyczna

Indywidualne ciche czytanie utworu J. Brzechwy "Przyjście wiosny"

i podkreślenie w nim rzeczowników. - zał. nr 2

Naplotkowała sosna, że już się zbliża wiosna.

Kret się skrzywił ponuro: - Przyjedzie pewno furą.

Jeź się najeżył srodze: - Raczej na hulajnodze.

Wąż syknął: - Ja nie wierzę, przyjedzie na rowerze.

Kos gwizdnął: - Wiem coś o tym, przyleci samolotem.

- Skąd znowu - rzekła sroka - ja z niej nie spuszcza oka

i w zeszłym roku w maju widziałam ja w tramwaju.

-Nieprawda! Wiosna zwykle przyjeżdża motocyklem!

-A ja wam tu dowiodę, że właśnie samochodem.

-Nieprawda, bo w karecie - w karecie? Cóż pan plecie?

Oświadczyć mogę krótko, że płynie własną łódką!

**A wiosna przyszła pieszo. Już kwiaty się śpieszą.
Już trawy przed nią rosną i szumią: - witaj wiosno.**

Edukacja środowiskowa

Rozwiązywanie zagadek dotyczących kwiatów.

Wybieranie właściwej ilustracji oraz podpisu - zwrócenie uwagi na pisownię "rz" po spółgłoskach - zał. nr 3

Powiem po prostu Nie zawiele Skromny lecz piękny Jest	Wietrzyk wiosną niesie Ciepłe już są ranki A za wiosną w lesie Zakwitły
Przez śnieg się odważnie przebijam Mróz nawet mnie nie powstrzyma Mam listki zielone jak wiosna A dzwonek mam biały jak zima	Zwykłe, złote, białe Albo fioletowe Wychodzą spod ziemimarcowe

Edukacja matematyczna

Rozwiązanie "zaszyfrowanego węża". Porządkowanie liczb rosnąco i odczytanie hasła wg. podanego szyfru.

Karta pracy nr3

Edukacja ruchowa

"Kalambury" - przedstawianie ruchem, gestem, hasel dotyczących ochrony przyrody.

Edukacja polonistyczna

Układanie zdań o wiosnie- praca w grupach zróżnicowana. karta pracy nr 4

I gr. - uczniowie uzupełniają tekst podanymi wyrazami

W marcu zaczyna się

Zakwitają pierwsze wiosenne

Pogoda w płata figle.

Na dworze stopniał

(śnieg, wiosna, kwiaty)

II gr. - uczniowie uzupełniają tekst brakującymi wyrazami

Na dworze stopniał

Słońce mocniej

Już przyleciał

Ogłasza światu powrót

Wszystkie chętnie wygrzewają się w

promieniach wiosennego słońca.

III gr. - uczniowie układają zdania z rozsypanki wyrazowej

Nie zrywaj wiosennych kwiatów chronionych !

Wszystkie zwierzęta, rozgrzewają się w
promieniach wiosennego słońca.

Dbaj o ptaki i zwierzęta!

W rezerwacie zwierzęta i rośliny są pod ochroną!

Las zatrzymuje zanieczyszczenia !

Edukacja ruchowa

Ruch przy piosence "Leśne dzwonki" nagranie na kasecie Muzyka dla kl.. III cz. II - Moja szkoła.

Edukacja matematyczna

Rozwiązanie zadania tekstowego tematycznie związanego z lekcją - praca zbiorowa. karta pracy nr 5

Zadanie: W szkółce leśnej było 256 sadzonek świerków i 309 sadzonek sosen. Leśniczy sprzedał 496 sadzonek.

Ile

.....

Odp

Podsumowanie zajęć

1. Końcowa ocena pracy uczniów za ich aktywność na zajęciach
i zdyscyplinowanie.

2. Rozdanie nagród w postaci krzyżówki. Hasła krzyżówki to wyrazy zawierające trudności ortograficzne. Po prawidłowym rozwiązaniu krzyżówki uczniowie otrzymują hasło. karta pracy nr 6

1 Wiosenny kwiatek chroniony, w kolorze niebieskim. 2. Wiosną słońce mocniej 3. Drzewo o białej korze. 4. Pora roku przed wiosną. 5. Ptaki jesienią odlatują a wiosną 6. Pies, to najlepszy człowieka. 7. Razem z wiosną budzi się do

życia. 8. Nie drzewo i nie roślina zielona (np. agrest). 9. Duży bąk. 10. Czego nie wolno robić w lesie. 11. Kogut ma czerwony na głowie. 12. Ma pień i rośnie w lesie. 13. Ma je każdy ptak. 14. Co słycać w ulu.

02: PLAN ADAPTACJI DZIECI DO PRZEDSZKOLA

Autor: **Małgorzata Kowalczyk, Maria Sosińska - MP nr 18 w Częstochowie**

Pracując w grupie dzieci trzy - cztero - letnich co roku obserwujemy dzieci po raz pierwszy przychodzące do przedszkola. Prawie wszystkie przeżywają większy lub mniejszy stres związany z koniecznością rozstania się z rodziną i przebywania przez znaczną część dnia w nieznanym otoczeniu i z obcymi osobami. W pierwszych dniach września również rodzice przeżywają trudne chwile, związane z przystosowaniem dzieci do przedszkola. Postanowiłyśmy więc opracować plan adaptacyjny, który przyczyni się do stopniowego wprowadzania dziecka w nowe otoczenie i pozwoli złagodzić stres związany z rozstaniem z rodzicami, a w stosunku do rodziców przełamać bariery nieufności i lęku przed pozostawieniem dziecka w przedszkolu pod opieką obcych mu ludzi. Wszystkie nasze działania mają na celu zapoznanie nowych przedszkolaków z personelem, pomieszczeniami i otoczeniem przedszkola oraz zaakceptowaniu nas nauczycieli jako opiekunów, na których mogą liczyć w każdej sytuacji. Chcemy, żeby dzieci przychodziły z uśmiechem do przedszkola, czuły się w nim szczęśliwe i bezpieczne.

W czasie pierwszych spotkań z rodzicami przy zapisywaniu dziecka do przedszkola, odpowiadamy na pytania, staramy się udzielać wskazówek i rad oraz przekazać zasady, którymi powinni się kierować rodzice przygotowując swe pociechy do przedszkola. W celu lepszego poznania dzieci, ich potrzeb i upodobań prosimy rodziców o wypełnienie przygotowanej ankiety.

ANKIETA DLA RODZICÓW

Droży Państwo!

Cieszymy się, że Państwa syn /córka/ będzie uczęszczał do naszego przedszkola. Ja i cały personel przedszkola będziemy się starać, aby rozpoczęcie edukacji przedszkolnej było dla waszego dziecka bezstresowe i radosne. Dlatego chcemy poznać samego /samą/, jego /jej/ upodobania i potrzeby. Proszę o wypełnienie powyższej ankiety i zapewniam, że wszystkie uwagi Państwa zostaną uwzględnione w pracy naszego przedszkola.

.....
/podpis dyrektora/

.....
imię i nazwisko dziecka

Informacje o dziecku

1. Data urodzenia.....
2. Jak dziecko lubi być nazywane.....
3. Samodzielność. /Proszę podkreślić właściwe odpowiedzi./
Potrafi samo się ubrać.
Ubiera się z niewielką pomocą osób dorosłych.
Konieczna jest pomoc przy ubieraniu.
Samo radzi sobie z jedzeniem.
Trzeba je karmić.
Pamięta o potrzebach fizjologicznych i radzi sobie samo.
Trzeba je pilnować, bo zapomina o zgłaszaniu potrzeb fizjologicznych.
Inne uwagi dotyczące samodzielności dziecka.....
4. Jedzenie. /Proszę podkreślić właściwe odpowiedzi./
Praktycznie je wszystko, nie ma specjalnych upodobań.
Jest wiele potraw, których dziecko nie lubi i nie chce jeść np.:.....
5. Zainteresowania i uzdolnienia.
Jest bardzo zdolne. W jakim obszarze?.....
Bardzo interesuje się.....
Potrafi dobrze /grać, śpiewać, czytać/ lub.....
Lubi bawić się /czym lub w jaki sposób/.....
6. Tradycje rodzinne. Każde dziecko obchodzi w naszym przedszkolu swój dzień np.: urodziny. Jaki jest to dzień dla Państwa dziecka?.....
7. Inne ważne informacje o dziecku:.....
.....

Serdecznie dziękujemy za wypełnienie ankiety!

Informacje zawarte w ankiecie pomogą w planowaniu i organizowaniu m.in. działań adaptacyjnych z uwzględnieniem potrzeb każdego dziecka. Pragniemy również przekonać rodziców, że działania nauczyciela podejmowane będą w ścisłej współpracy z nimi na zasadach partnerskich.

Moje dziecko idzie do przedszkola - rady dla rodziców.

Chodzenie do przedszkola powinno być traktowane jako naturalna rzecz /podobnie jak rodzice chodzą do pracy/. Rodzice powinni być konsekwentni, ponieważ przerwanie rytmu uczęszczania do przedszkola przedłuża okres adaptacji do nowego otoczenia. Dziecko powoli zrozumie, że przedszkole jest jego obowiązkiem a wkrótce stanie się dla niego przyjemnością.

Zanim dziecko zacznie uczęszczać do przedszkola warto wcześniej zabrać je na "wycieczkę" i obejrzeć z nim przedszkole, jego otoczenie, zapoznać z personelem, pomieszczeniami oraz wziąć udział w zajęciach otwartych.

Rodzice powinni, jeśli jest taka potrzeba, popracować nad niektórymi umiejętnościami związanymi z samoobsługą takich jak: jedzenie, ubieranie, mycie, zafatwianie potrzeb fizjologicznych.

Pożegnanie z dzieckiem powinno odbywać się bez pośpiechu, nie warto jednak przedłużać momentu rozstania.

Rozmawiając z dzieckiem o przedszkolu, należy podkreślać jego dobre strony np. możliwość zabawy z rówieśnikami, atrakcyjne zabawki, zajęcia. Dziecko powinno też wiedzieć, że w trudnych sytuacjach może zaufać swojej pani tak samo jak mamie.

Ulubiona zabawka przyniesiona z domu na pewno pomoże dziecku w adaptacji, stworzy poczucie bezpieczeństwa. Powinna być jednak bezpieczna i niedroga /trzeba się liczyć z możliwością, że zostanie popsuta lub zgubiona/.

W pierwszych dniach pobytu dziecka w przedszkolu powinno się odbierać je nieco wcześniej.

Pamiętajmy, że nauczyciel chętnie udzieli informacji dotyczących pobytu dziecka w przedszkolu, jego zachowania i problemów. Jemu również zależy, aby dzieci jak najszybciej polubiły przedszkole i dobrze się w nim czuły.

Okres przedszkolny jest najpiękniejszym etapem w życiu dziecka. Postarajmy się wspólnie, by był to najradośniejszy okres jego życia.

Sierpień - zapraszamy dzieci i rodziców na zajęcia otwarte.

W pierwszych dniach czerwca zapraszamy dzieci z rodzicami na corocznie organizowany Festyn Rodzinny z okazji Dnia Dziecka. Atmosfera radości panująca na festynie, wesołe zabawy przy muzyce, zabawka wygrana na loterii na pewno będą wywoływać przyjemne skojarzenia i sprawią, że dzieci chętnie przyjdą z rodzicami na zajęcia otwarte w ostatnim tygodniu sierpnia. W zajęciach tych dzieci i rodzice będą mieli okazję uczestniczyć w różnego rodzaju zabawach z elementami plastyki, muzyki, ruchu, żywego słowa, w każdym dniu z przewagą innej dziedziny działalności. Będą też mogły poznać dokładnie swoją salę, łazienkę, pobawić się atrakcyjnymi zabawkami z rodzicami, panią lub innymi dziećmi. Na zakończenie każdego dnia przygotowujemy dla naszych przedszkolaków małe niespodzianki np.: baloniki, malowanki, lizaki itp. Liczymy na to, że dzięki naszym staraniom dzieci zaakceptują nas jako opiekunów, przekonają się, że w przedszkolu jest ciekawie i przyjemnie oraz pozbędą się lęku przed nieznanym i obcym miejscem. Do wspólnej zabawy zapraszamy codziennie w godzinach od 11.00 do 12.00. Istnieje możliwość pozostania z dzieckiem nieco dłużej w zależności od potrzeb. Na zajęcia otwarte w sierpniu wszyscy przyszli przedszkolacy otrzymają listowne zaproszenia.

Nasze propozycje na pierwsze dni września.

Po przyjeździe do przedszkola we wrześniu dzieci znają już swoją panią, poznają natomiast kolegów i koleżanki, które już chodziły do tej grupy /jest to grupa 3-, 4-latków/ i często służą im za wzór postępowania. Przez pierwsze dni pozwalamy dzieciom bawić się według ich upodobań, stopniowo wprowadzając zasady korzystania z zabawek i reguły współżycia obowiązujące w grupie. W pierwszych dniach września organizujemy spotkanie z rodzicami o charakterze informacyjnym i organizacyjnym, na którym rodzice dowiadują się najważniejszych spraw dotyczących funkcjonowania przedszkola m.in.: sprawy finansowe, podstawy prawne, ramowy rozkład dnia, program pracy wychowawczo - dydaktycznej, priorytety w pracy przedszkola, zasady współpracy z rodzicami, ofertę zajęć dodatkowych itp. Pytamy również rodziców o ich oczekiwania wobec przedszkola. Dla rodziców przygotowujemy również gazetkę, w której informujemy o tym, co ciekawego wydarzyło się w przedszkolu /ilustrując to zdjęciami/, jakie dzieci poznają wiersze i piosenki oraz jakie umiejętności zdobywają i rozwijają w danym miesiącu. W "Kąciku dla rodziców" umieszczamy również ciekawe artykuły oraz propozycje książek o treści psychologiczno - pedagogicznej, które można wypożyczać w naszym przedszkolu. We wrześniu planujemy zorganizować dla naszych "maluszków" i ich rodziców ognisko w ogrodzie przedszkolnym połączone ze wspólnymi zabawami i pieczeniem kiełbasek. Mamy nadzieję, że pozwoli ono lepiej się nam poznać i szybciej zintegrować.

Wszystkie podejmowane przez nas działania mają na celu ułatwić dzieciom start w przedszkolu i zachęcić rodziców do współpracy, stworzyć przedszkole partnerskie, przyjazne dzieciom, twórcze i otwarte na potrzeby środowiska.

Bibliografia:

Edyta Gruszczyk - Kolczyńska, Ewa Zielińska "Wspomaganie rozwoju umysłowego trzylatków i dzieci starszych wolniej rozwijających się" WSiP 2000.

Obuchowska L. "Kochać i rozumieć. Jak pomóc swemu dziecku przeżyć szczęśliwe dzieciństwo." Wydawnictwo "Media of Poznań", Poznań 1996.

03: Przygotowanie dzieci przedszkolnych do nauki pisania i czytania

Autor: Beata Reterska-Sobieraj - Gminnego Przedszkola w Rędzinach

Elementarna nauka czytania i pisania na poziomie wychowania przedszkolnego stanowi wprowadzenie do długotrwałego procesu, który będzie kontynuowany przez kolejne lata edukacji szkolnej. Należy więc ją traktować jako przygotowanie dziecka do podjęcia nauki w szkole. Nauka z tego zakresu umiejętności w przedszkolu polega na opanowaniu przez dzieci elementarnych wiadomości i umiejętności, które leżą u podstaw nauki pisania i czytania.

Opanowanie techniki czytania i pisania, dziecka w wieku przedszkolnym stanowi jeden z ważnych czynników wszechstronnego rozwoju. Podstawą nauki czytania i pisania jest kształtowanie wewnętrznej motywacji dziecka, rozwijanie jego zainteresowania słowem drukowanym.

Naukę czytania i pisania zaczyna się już w grupie dzieci trzyletnich i kontynuowana jest według stopniowania trudności, wprowadzając sukcesywnie nowe elementy w zakresie wiadomości, umiejętności i nawyków. Uzyskany poziom wiadomości i umiejętności przez dziecko kończące edukację przedszkolną jest efektem pracy wychowawczo-dydaktycznej z dziećmi przez cały okres ich pobytu w przedszkolu.

Z wymienionych wyżej założeń wynika, iż proces przygotowania dzieci do nauki czytania i pisania w przedszkolu winien być planowy i systematyczny, uwzględniający możliwości rozwojowe dzieci oraz kolejność i stopień trudności wprowadzonych wiadomości.

Obowiązująca obecnie "Podstawa programowa wychowania przedszkolnego" oraz szeroki asortyment podręczników dają duże możliwości dostosowania oddziaływań dydaktycznych do możliwości i zainteresowań dzieci. "Zindywidualizowanie nauki czytania i pisania wśród dzieci w wieku przedszkolnym stwarza każdemu z nich możliwości wyboru najważniejszej dla niego drogi uczenia się" - pisze K. Kamińska w książce "Nauka czytania dzieci w wieku przedszkolnym". Spośród szeregu metod i autorskich rozwiązań w zakresie czytania i pisania można wybrać jedną z nich lub wykorzystać fragmenty różnych metod tak, by dzieci mogły uczyć się najefektywniej i zgodnie z kierunkiem zainteresowań i uzdolnień.

M. Burtowa i A. Brzezińska w książce "Psychologiczne problemy edukacji przedszkolnej" proponują metodę analityczną-syntetyczną, dzięki której dziecko staje się wrażliwe na dźwięki mowy (poznaje strukturę dźwiękową wyrazu). Dzięki tej metodzie dziecko ma możliwości ogólnego rozwoju, wzbogacenia wiadomości o otaczającym je świecie, doskonalenia słownictwa, rozwija poprawną wymowę. Metoda ta ma również wpływ na rozwijanie wrażliwości słuchowej i wzrokowej, wyzwala zainteresowania dziecka książką i kształtuje jego motywację do samodzielnego czytania. Podejmuje próby globalnego rozpoznawania wyrazu, kształtuje umiejętności analizy i syntezy słuchowej wyrazu. Metoda ta proponuje ćwiczenia kształtujące technikę czytania prostych wyrazów, zdań oraz tekstów, oraz czytania ze zrozumieniem.

Przy nauce pisania ważne jest aby doskonalić sprawność rąk i umiejętności odtwarzania różnych form i kształtów oraz elementów litero podobnych. Można wykorzystać tutaj Metodę Dobrego Startu, gdzie dziecko zyskuje orientację w schemacie własnego ciała i przestrzeni. Uczy się polisensorycznie (przez dotyk, ruch, wzrok, słuch) podczas jednoczesnego kreślenia litery i śpiewania piosenki.

Proponując pracę wychowawczo-dydaktyczną należy uwzględnić zasady stopniowania trudności. Nauka czytania i pisania winna zawierać takie elementy: kształtowanie słuchu fonematycznego, wyrabianie gotowości do czytania, rozbudzanie zainteresowania książką, wprowadzanie w świat pisma, wprowadzenie elementów czytania, doskonalenie umiejętności czytania, rozwijanie twórczości werbalnej.

W zakresie kształtowania słuchu fonematycznego wchodzi: rozumienie znaczenia pojęć: zdanie, wyraz, sylaba, głoska; rozwijanie słuchu fonematycznego w trakcie ćwiczeń z podziałem wyrazu na sylaby, wyodrębnianiem kolejnych głosek w wyrazie, doskonalenie analizy i syntezy słuchowo-wzrokowej przez układanie schematu wyrazu o prostej budowie fonetycznej.

Do zagadnień wyrabiania gotowości do czytania wchodzi: usprawnianie narządów mowy przez ćwiczenia artykulacyjne, oddechowe i rytmizujące, poprawne artykułowanie wszystkich głosek i grup spółgłoskowych; rozwijanie wrażliwości słuchowej oraz rozpoznawanie odgłosów z otoczenia; kształtowanie wzrokowej spostrzegawczości analitycznej przez dostrzeganie różnic i podobieństw między obrazkami; rozwijanie orientacji przestrzennej; rozumienie znaczenia symbolu graficznego (znaczniki indywidualne, kalendarz pogody).

W zakresie rozbudzania zainteresowania książką wchodzi: rozbudzanie motywacji do samodzielnego czytania; ekspozycja książek i czasopism w "kąciku książki"; rozwiązywanie krzyżówek, zagadek, zadań logicznych; nawiązanie współpracy z biblioteką; wypożyczanie dzieciom książek.

Zagadnienia wprowadzania dziecka w świat pisma : zapoznanie z obrazem graficznym własnego imienia (podpisane krzeselka przy stoliku); ćwiczenia analityczno-syntetyczne - wyszukiwanie podobieństw i różnic w kształcie liter; porównywanie imion pod względem dźwięczności, szukanie w nich wspólnych liter; globalne czytanie imion na "wizytówkach", globalne odczytywanie wyrazów związanych z omawianymi tematami i utrwalenie ich podczas zabaw rozwijających płynność ruchu rąk i ruchy naprzemienne ramion. Rozbudzanie aktywności plastycznej - konstrukcyjnej dzieci przez: wycinanie z papieru, filcu, materiału i tworzywa sztucznego, majsterkowanie z tworzywa przyrodniczego, rysowanie na różnych kształtach papieru różnymi narzędziami, kreślenie w liniaturze (szer. 1-2 cm) linii pionowych, poziomych, skośnych, łuków oraz linii pętlikowych, oraz elementów litero podobnych. Pisanie po śladzie i bez śladu liter wielkich i małych ich połączeń i prostych wyrazów, ze szczególnym uwzględnieniem i zwróceniem uwagi na kształtowanie poprawnych nawyków pisarskich.

Kolejnym etapem nauki czytania to wprowadzanie elementów czytania .

W zakres tego zagadnienia wchodzi: prezentacja i omawianie alfabetu, rozpoznawanie prezentowanych liter drukowanych i pisanych, małych i wielkich, czytanie sylab, wyrazów, zdań i ich równoważników, krótkich tekstów w powiązaniu z organizowanymi zabawami i ćwiczeniami z wykorzystaniem ilustracji, rozsypanek literowych, loteryjek obrazkowo-wyrazowych, krzyżówki, uzupełnianki, utrwalanie poznanych liter "Metody Dobrego Startu" M. Bogdanowicz.

Po uzyskaniu odpowiedniej wiedzy można przejść do doskonalenia umiejętności czytania: przez układanie zdań z rozsypanki wyrazowej, dobieranie podpisów do obrazków, utrwalanie tekstów (piosenki, wiersze, inscenizacje) na uroczystościach przedszkolnych przez próby samodzielnego ich odczytywania, prowadzenie zabaw sprawdzających stopień zrozumienia przeczytanego tekstu, czytanie przez chętne dzieci fragmentów wybranych książek z kąciaka czytelniczego.

Wdrażanie dzieci przedszkolnych do nauki czytania i pisania w przedszkolach ma charakter wieloaspektowy w rozwoju dziecka, w jego powodzeniu szkolnym i życiowym. Nie jest celem samym w sobie, lecz środkiem przyspieszającym rozwój dziecka, umożliwiającym podjęcie dalszej, coraz bardziej samodzielnej nauki w szkole, środkiem zdobywania nowej formy komunikacji językowej. Działania powinny polegać także na kształtowaniu u dziecka umiejętności czytania krytycznego i twórczego. Podstawą kształtowania tych umiejętności jest czytanie ze zrozumieniem. Przystawianie wiadomości i kształtowane umiejętności czytania i pisania powinny stanowić podstawę nowej formy zdobywania informacji przez dziecko o otaczającej je rzeczywistości, a nie tylko umożliwiać mu zdobycie umiejętności czytania tekstu.

Nauka czytania i pisania ze względu na wiek dziecka powinna być prowadzona w formie zabawowej w sposób urozmaicony różnymi środkami dydaktycznymi, aby uniknąć zmęczenia i zniechęcenia. Należy pamiętać o stopniowaniu trudności i wyzwaniu różnych form aktywności.

Literatura:

M. Bogdanowicz "Metoda Dobrego Startu" Warszawa 1989

M. Burtowa A. Brzezińska "Psychopedagogiczne problemy edukacji przedszkolnej"
Poznań 1985

K. Kamińska "Nauka czytania dzieci w wieku przedszkolnym" Warszawa 1999

04: Ekologia w przedszkolu

Autor: Dorota Wawrzak - Gminne Przedszkole Publiczne w Rędzinach

W artykule pt. "Ekologia w przedszkolu" przedstawiłam krótki zarys problemu ekologii w dzisiejszym świecie. Ekologia jest tematem bardzo obszernym, ja wybrałam tylko niektóre zagadnienia, na które według mnie należy zwrócić uwagę już w przedszkolu. Za główne zadanie edukacyjne w zakresie wychowawczo-zdrowotnym i ekologicznym przyjąłam wyposażenie dzieci w podstawowy zasób wiadomości, umiejętności oraz kształtowanie postawy wobec zdrowego stylu życia oraz ochrony przyrody.

Co to jest ekologia- dawniej termin naukowy odnoszący się do nauki biologii, dzisiaj pojęcie to obejmuje ochronę środowiska a z nim najstarsze aspekty ludzkiego życia. Ekologia to nauka o strukturze i funkcjonowaniu przyrody od naszej bowiem postawy, od młodego pokolenia zależeć będzie, czy zdołamy odwrócić groźbę degradacji i zanieczyszczenia przyrody. Każdy człowiek chciałby żyć dobrze i to pragnienie jest zrozumiałe, ale istnieją rozmaite wyobrażenia tego "dobrego" życia. Większość ludzi rozumie pod tym pojęciem wysokie dochody, szybkie samochody, podróżowanie super wygodnymi samolotami po całej kuli ziemskiej, najnowocześniejsze urządzenie służące spędzaniu wolnego czasu, dobra luksusowe: wymyślone dla podniebienia rarytasy. Pełne rozmachu miejskie "siedziby mieszkaniowe" z najnowocześniejszym wyposażeniem i wiele innych rzeczy. Tak długo jak ludzie nie osiągną tych celów, nie dostrzegą problemów jakie ze sobą niesie to wymarzone przez nich życie. Ludzie całkowicie zapominają, że od zarania dziejów wszelkie bogactwo i postęp mają korzenie w naturze. Przyroda ofiaruje każdej żyjącej istocie: powietrze, wodę, ziemię uprawioną i pola, zwierzęta, rośliny, bogactwa mineralne. Człowiek ma prawo do korzystania z przyrody ale niestety coraz częściej i coraz bardziej bezmyślnie wykracza poza jego granice. Wyzyskuje przyrodę, burzy swoje środowisko, a tym samym podstawy własnego życia oraz życia swoich dzieci i wnuków. Wiek przedszkolny- to okres wzmoczonej aktywności poznawczej i szczególnej wrażliwości emocjonalnej. Dlatego już w tym wieku należy dziecku ukazać potęgę i piękno otaczającego nas świata. Należy wzbudzać u dzieci pozytywne uczucia takie, jak życzliwość, tolerancja i miłość. Prawidłowo ukierunkowana działalność wychowawcza powinna kształtować w dziecku zrozumienie tego, że zdrowe środowisko, to gwarancja bytu obecnych i przyszłych pokoleń. Rozwój współczesnej cywilizacji przyczynił się do zanieczyszczenia środowiska i zachwiania równowagi biologicznej. Zanieczyszczenie środowiska przyczyniło się w dużej mierze do:

- Wzrostu zachorowań ludzi (choroby oczu, układu oddechowego, alergię);
- wyjąłowanie gleby i zatrucie atmosfery;
- schorzeń zwierząt (niekiedy zanikanie całych gatunków);
- wzrostu urodzeń dzieci z różnymi wadami egzogennymi i endogennymi.

Człowiek współczesny zatem, aby żyć i cieszyć się pięknem życia, powinien rozwijać wiedzę o ochronie przyrody począwszy od najmłodszego pokolenia. Istnieje wiele metod poznawania środowiska naturalnego. W przedszkolu najbardziej skuteczną jest metoda obserwacji. Obserwacje dokonuje się poprzez wycieczki, spacer, zabawy w terenie i w kąciakach przyrody. Metoda ta może być długo- i krótkotrwała. Niekiedy obserwacje można dokonać w sposób pośredni za pomocą technicznych środków dydaktycznych.

Główne zadania wychowania przedszkolnego w kształtowaniu postawy ekologicznej to:

- kształtowanie opiekuńczej postawy wobec istot żywych oraz środowiska;
- poznanie bezpośrednio i pośrednio przyrody;
- ukazanie skutków i przyczyn niewłaściwej gospodarki przyrodą;
- przestrzeganie zasad ochrony przyrody, kształtowanie u dzieci nawyków proekologicznych(nie deptanie trawników, nie łamanie drzew, nie śmiecenie itp.);
- określanie roli czystego powietrza w procesie prawidłowego rozwoju ludzi, zwierząt, roślin;
- zwracanie uwagi na niebezpieczeństwo zagrażające środowisku ze strony człowieka;
- zanieczyszczanie zbiorników wodnych ściekami;
- emitowanie do powietrza trujących gazów z fabryk;
- kwaśne deszcze;
- rozwijanie właściwego stosunku do świata przyrody.

Przy realizacji tych zadań należy stosować metody i formy aktywujące dzieci i stymulujące ich wszechstronny rozwój. Należy organizować jak największą ilość sytuacji poznawczych w warunkach naturalnych pozwalających na samodzielne doświadczenia i obserwacje dzieci. Przy realizacji treści ekologicznych bardzo mile widziane są odpowiednie pomoce dydaktyczne (lupy, mikroskopy, zestawy filmów ekologicznych, atlasy, literatura i czasopisma oraz ilustracje). Bardzo ważne jest nawiązanie współpracy z przedszkolami propagującymi w swej pracy etologię dzielenie się doświadczeniami. Jestem nauczycielką w Gminnym Przedszkolu Publicznym w Rędzinach i w tym roku postanowiłam wprowadzić do realizacji Program przeznaczony dla przedszkoli "Edukacja Zdrowotna" autorstwa Krystyny Dudkiewicz i Krystyny Kamińskiej.

"Edukacja zdrowotna" to proces wzajemnie ze sobą powiązanych elementów, w którego zakres wchodzi:

- wiedza o zdrowiu związana z funkcjonowaniem własnego organizmu;
- umiejętność zapobiegania i radzenia sobie w sytuacjach trudnych;
- wiedza i umiejętności związane z korzystaniem z opieki zdrowotnej;
- wiedza o czynnikach środowiskowych, społecznych i politycznych wpływających na zdrowie.

W przyjętej koncepcji programu wydzielono cztery moduły edukacji zdrowotnej:

1. Zdrowie jako podstawowe pojęcie edukacji zdrowotnej.
2. Bezpieczeństwo w aspekcie fizycznym i psychicznym.
3. Higiena.
4. Aktywność ruchowa z profilaktyką wad postawy.

Każdy moduł zawiera określone treści w obrębie danego zakresu podstawowych zagadnień programowych.

Realizując program edukacji zdrowotnej często sięgam po tematy i zabawy wdrażające dzieci do zachowań prozdrowotnych oraz dbanie o czystość osobistą. Wszystkie dzieci w mojej grupie posiadają szczoteczki do zębów i po każdym posiłku szczotkują zęby przy użyciu pasty. Bardzo często zapraszam do przedszkola przedstawicieli służby zdrowia. Ostatnio odwiedziła nasze przedszkole pani pielęgniarka z Ośrodka Zdrowia w Rędzinach. Przeprowadziła z dziećmi pogadankę na temat czystości osobistej oraz przedstawiła dzieciom konsekwencje spożywania posiłku brudnymi rękoma. Po spotkaniu dzieci otrzymały broszurki na temat higieny i czystości osobistej.

Oto przykłady niektórych działań, które miały na celu nauczyć dzieci szacunku do przyrody i ochrony zdrowia.

Scenariusz I

Temat: Chcemy być zdrowi.

Cele:

Zapoznanie dzieci z pojęciami (bakteria, wirus, zdrowie, choroba).

Ukazanie problemu walki człowieka z chorobą.

Pomoce:

Ilustracje, taśmy magnetofonowe, farby, kredki, kartki papieru, mikroskop.

Przebieg zajęcia:

1. Słuchanie piosenki "Witaminki"
-rozmowa z dziećmi na temat witamin: gdzie się znajdują, dlaczego należy je spożywać?
2. Słuchanie wierszy J.Brzechwy pt. "Katar"
-rozmowa na temat treści wiersza :czy katar to choroba?
3. Malowanie "bakterii" z wyobraźni:
-kredkami na kartonie,
-farbami plakatowymi na mokrej kartce,
4. Pokazanie dzieciom na planszy jak wyglądają prawdziwe bakterie. Dzieci porównują czy ich bakterie są podobne do tych na planszy.
5. Zabawy z mikroskopem:
-dzieci oglądają pod mikroskopem swój włos, paznokieć, skórę.
6. Próby tworzenia własnych form ekspresji:
-przedstawienie scenek przez dzieci "dostają zastrzyk", "jestem u lekarza"
7. Zabawa ruchowa "Pszczółki"

Scenariusz II

Temat: Mali mieszkańcy łąki.

Cele:

Poszerzenie wiadomości na temat życia owadów, poznawanie wyglądu owadów ich nazw.

Przewycięzanie uprzedzeń do niektórych owadów np. ochrona mrówki.

Pomoce:

Nagranie magnetofonowe-odgłosy różnych owadów, ilustracje owadów (szkice), kredki, film "Z życia łąki".

Przebieg zajęcia:

1. Dzieci otrzymują ilustrację przedstawiającą szkice owadów zadaniem ich jest odpowiednie pokolorowanie owadów oraz odgadnięcie jaki to owad.
2. Rozmowa z dziećmi na temat co wiemy o mrówkach? Gdzie możemy je spotkać?
3. Oglądanie fragmentu filmu "Z życia łąki"- poszerzenie wiadomości o znaczeniu owadów. Zwrócenie uwagi na koloryt i nastrój jaki stwarza łąka.
4. Zabawa w wyróżnianie uczuć-czy lubią owady?
Dzieci losują ilustracje przedstawiające różne owady i wypowiadają się co czują
 - o "Gdy widzę pszczołę, to..."
 - o "Gdy widzę mrówkę, to..."
 - o "Gdy spotkam biedronkę, to..."Próby uzasadnienia swojej wypowiedzi.
5. Ćwiczenia słuchowe- rozpoznanie odgłosów z otoczenia (nagranie magnetofonowe)
 - o szum wiatru,
 - o bzykanie komara,
 - o brzęczenie trzmieła,
6. Zabawa ruchowa: "Pszczółki",
7. Zaplanowanie wycieczki na łąkę
Rozmowa z dziećmi na temat o czym należy pamiętać będąc na łące?
 - o nie łapiemy owadów, nie zabijamy ich bezmyślnie,
 - o nie niszczyliśmy ich domków (nory, mrowiska),
 - o obserwujemy owady z daleka,
 - o każde zwierzę, nawet najmniejsze ma swoje miejsce w przyrodzie.

Literatura:

1. "Wychowanie w przedszkolu" nr 2/2000
2. "Nasze środowisko" W.Kołaski
3. "I ty chronisz środowisko" G.Mauer
4. "Zasady i techniki edukacji ekologicznej" D.Soida
5. Program przeznaczony dla przedszkoli "Edukacja zdrowotna" K.Dutkiewicz, K.Kamińska (DKW-4013-9/01)

05: Edukacja ekologiczna młodzieży

Autor: *Iwona Maludzińska - IV LO im.H. Sienkiewicza w Częstochowie*

*" Nie odziedziczyliśmy Ziemi po naszych przodkach
- pożyczyliśmy ją od naszych dzieci "*

Ekologia nie jest nauką o zanieczyszczeniach ani też nauką o ochronie środowiska, jak najczęściej rozumie się i tłumaczy to określenie. Termin **ekologia** wywodzi się z greckiego słowa **oikos**, to znaczy dom, gospodarstwo, gospodarowanie. Ekologia to nauka o tym, jak działa przyroda. Przyzwyczajiliśmy się już patrzeć na fragmenty przyrody, tak jak na skomplikowane systemy maszyn, które przerabiają ciągle te same zasoby substancji chemicznych, zużywając strumień paliwa w postaci energii słonecznej. Ekologowie nazwali je ekosystemami. Kiedy inżynierowie zaprojektują system, zawsze starają się, aby składał się on z możliwie najmniejszej liczby części zapewniających skuteczne działanie. Tymczasem w ekosystemie współdziała wielka liczba różnorodnych gatunków. Dlaczego istnieje aż tyle gatunków mikroorganizmów, grzybów, roślin, zwierząt ? Dlaczego jedne gatunki są pospolite, a inne rzadkie ? Dlaczego jedne są duże , a inne małe ? Dlaczego zachowują się właśnie tak a nie inaczej ? Stawiamy takie pytania i szukamy na nie odpowiedzi.

Współczesna ekologia jest podstawą wielu działań praktycznych, przede wszystkim związanych z zachowaniem środowiska życia człowieka i innych organizmów. Liczne przedsięwzięcia techniczne, ekonomiczne, a nawet społeczne powinny przewidywać skutki dla funkcjonowania przyrody, Stąd też wielu ludzi o różnym wykształceniu sięga lub powinno sięgnąć po wiedzę ekologiczną, gdy podejmuje błahę, a czasem wielkie i dalekosiężne decyzje. Wiedza i świadomość ekologiczna większości tych osób ukształtuje się ostatecznie na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej i wyłącznie na tej bazie opierać będą swoje decyzje w działalności gospodarczej lub społecznej. Edukacja ekologiczna jest wręcz kluczowym zadaniem dla wychowania i wykształcenia współczesnego człowieka. Jest szansą poprawy obecnego niekorzystnego dla nas stanu naturalnego środowiska.

Tymczasem wiedza ekologiczna absolwenta obecnej szkoły średniej jest głównie terminologiczna. Maturzyści opuszczając szkołę znają pewną liczbę naukowych terminów ekologicznych, potrafią podać ich definicje. Nie potrafią jednak opisać przykładów, a tym bardziej skonstruować ich osobiście na podstawie obserwacji przyrody. Dominuje ekologia werbalna, a brakuje "wiedzy terenowej", czyli umiejętności samodzielnego dostrzegania zjawisk w przyrodzie. Brakuje znajomości gatunków grzybów, roślin i zwierząt oraz umiejętności odszukania ich nazw w odpowiednich atlasach, kluczach do oznaczania i innych opracowaniach. Trudno się uczyć o czymś, czego się nie widziało, nie można tego umiejscowić w grupie systematycznej, czy w klasie znanych zjawisk. Znajomość gatunków rodzimej flory i fauny jest u nas zastraszająco niska, również wśród nauczycieli biologii ! Wiedza o rodzimej przyrodzie jest podstawowym składnikiem kultury społeczeństwa. Brakuje również zainteresowania i zaangażowania emocjonalnego wobec zjawisk biologicznych w otaczającym nas świecie. Ten stan wiedzy przyrodniczej nie opartej na bezpośredniej obserwacji, osobistym przeżyciu przyrody wszystkimi zmysłami, jest głównym powodem niskiej kultury przyrodniczej społeczeństwa polskiego. Mimo różnorodnych i często coraz szerzej zakrojonych akcji i działań ekologicznych tj. Sprzątanie Świata, Dzień Ziemi, nasze lasy i łąki toną w śmieciach, a wiosenne wypalanie traw to coroczna, przerażająca praktyka.

Od września 2002 r. W szkołach ponadgimnazjalnych obowiązuje podstawa programowa kształcenia ogólnego zawarta w rozporządzeniu MEN z 19 czerwca 2001, według której do głównych celów edukacyjnych należą :

- Rozumienie zależności istniejących w środowisku przyrodniczym.
- Rozumienie zależności człowieka od środowiska i wpływu człowieka na środowisko.
- Rozumienie potrzeby zachowania bioróżnorodności., (Dz. U. nr 61 z 2001 r.)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 wprowadza ponadto podstawę programową ścieżki edukacyjnej - "Edukacja ekologiczna". Treści edukacji ekologicznej powinny być włączone przez nauczycieli różnych przedmiotów oraz wychowawców do realizowanego przez nich programu dydaktycznego i wychowawczego.

Zadaniami szkoły w zakresie edukacji ekologicznej są :

1. Umożliwienie prowadzenia aktywności badawczej w terenie.
2. Tworzenie warunków pozwalających integrować różne dziedziny wiedzy w celu zrozumienia idei zrównoważonego rozwoju.(Dz. U. Nr 51 z 2002 r.)

Coraz większa liczba nauczycieli rozumie, że edukacja ekologiczna jest dziś zadaniem pilnym i wyjątkowo ważnym. Budujące i optymistyczne jest to, że włączają się w nią nauczyciele różnych przedmiotów : geografii, chemii, fizyki, wiedzy o społeczeństwie, przysposobienia obronnego, a nie jak dotychczas najczęściej jedynie nauczyciele biologii.

Jak zainteresować młodego człowieka ochroną środowiska i uwrażliwić go na otaczającą go przyrodę ? Lekcją ekologii nie służy hałas uliczny dobiegający zza okna klasy, przesadna ilość skopiowanych na kserografie materiałów, sztuczne i męczące oświetlenie sali. Najlepiej będzie, jeśli zabierzemy uczniów ze szkoły tam, gdzie będą mogli uczyć się przez odczuwanie.

Zaplanujmy zajęcia terenowe, bo :

- Teren zmusza do pojmowania holistycznego, odrzuca fragmentaryczności i statyczność myślenia.
- Zajęcia terenowe bazują na uczeniu się i na doświadczeniach z pierwszej ręki, skupiają uwagę na środowisku lokalnym.
- Wszelka wiedza teoretyczna wsparta choćby niewielkim odniesieniem do rzeczywistości materialnej będzie skuteczniej ugruntowana.
- Zajęcia w terenie, jako jedyne pozwalają łączyć naukę, zabawę i wypoczynek oraz czas na autentyczne refleksje.
- Tylko kontakt z żywą przyrodą wyzwala chęć do działania, zwłaszcza działania na rzecz środowiska.

Aby jednak zajęcia terenowe przynosiły określone rezultaty, nie mogą być prowadzone okazjonalnie. Praca powinna być precyzyjnie zaplanowana i powinna uwzględniać warunki szkoły.

Nauczyciel musi przewidywać i rozwiązywać następujące problemy :

- trudności organizacyjne (także finansowe),
- zapewnienie bezpieczeństwa,
- bezpośrednie powiązanie z programem nauczania,
- dobór tematów zajęć,
- zapewnienie koniecznych przyrządów i narzędzi,
- oceny zadań prowadzonych w terenie.

W czasie wycieczki do lasu (najlepiej wiosną) można przeprowadzić :

- rozpoznanie głównych typów zespołów leśnych na podstawie składu gatunkowego roślin,
- analizę struktury pięterowej ekosystemu leśnego,

- określenie kwasowości gleby na podstawie obserwacji roślin wskaźnikowych oraz pomiarów kwasomierzem Hellinga,
- obserwacje przystosowań roślin do różnych warunków oświetlenia, siły wiatru, wilgotności gleby,
- obserwacje wpływu zanieczyszczeń na wygląd roślin : nekrozy, chlorozy,
- posługiwanie się skalą porostową dla określenia poziomu zanieczyszczeń atmosfery dwutlenkiem siarki,
- rozpoznanie gatunków grzybów, roślin, zwierząt, w tym okazów chronionych,
- badanie zależności między skażeniem środowiska a ilością szkodników np. owadów minujących,
- obserwacje sukcesji ekologicznej.

Przykładowe zadania realizowane na wycieczce nad staw np. we wrześniu :

- badanie strefowego rozmieszczenia roślin,
- wykreślanie krzywej populacyjnej na podstawie wybranej cechy np. wysokość trzciny zwyczajnej,
- analiza składu gatunkowego roślin i zwierząt występujących w wodach czystych i zanieczyszczonych,
- śledzenie zależności troficznych.

Wycieczki nawet dla doświadczonych nauczycieli, są najtrudniejszą formą nauczania ze względu na skomplikowaną organizację pracy, na nieprzewidziane okoliczności, na trudności z utrzymaniem dyscypliny. Wycieczki nie można oprzeć na żadnym wzorze, co wynika z wielkiej różnorodności terenu, lokalnych układów florystycznych, pór roku, a nawet stanu pogody.

Na szczęście są instytucje, które mogą wspomóc nauczycieli szukających efektywnych metod i form edukacji ekologicznej. Zachęcam do nawiązania współpracy z nadleśnictwami, na terenie których są już często wytyczone ścieżki dydaktyczne.

Pozwalają one na zaznajomienie się w stosunkowo krótkim czasie z wybranymi organizmami, biocenozami i innymi zagadnieniami biologicznymi. Fachowe wsparcie można także otrzymać w placówkach parków krajobrazowych i parkach narodowych. Działający w województwie śląskim Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego posiada ośrodki dysponujące kadrami, środkami dydaktycznymi tj. atlasy, klucze do oznaczania, kasety video, a czasem także bazą noclegową dla młodzieży. Najbliższe Częstochowemu położone oddziały ZPKWŚ mieszczą się w Żółtym Potoku na terenie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd oraz w Herbach w Parku Krajobrazowym Lasy nad Górną Liswartą.

Ośrodki te organizują akcje, w które chętnie włącza się młodzież np. Sprzątanie Świata, Ratujmy kasztanowce.

Warto podjąć trud nauczania młodzieży sposobów postrzegania przyrody, chęci jej poznawania, efektywnego współdziałania w zespole oraz podejmowania działań na rzecz środowiska.

Bibliografia do wykorzystania w edukacji ekologicznej prowadzonej w terenie :

1. Cichy D. (1978), Problemy ochrony i kształtowania środowiska w pracy w szkole. WSiP, Warszawa.
2. Eisenreich W. i D. (1993), Przewodnik do rozpoznawania roślin i zwierząt na wycieczce. Multico, Warszawa.
3. Gayówna D., Karpowicz W, (1964), Metodyka wycieczek botanicznych. PZWS, Warszawa.
4. Hereźniak J. (2002), Rezerваты przyrody ziemi częstochowskiej. LOP, Zarząd Okręgu w Częstochowie.
5. Kufel J., Leonowicz - Babiak K (1985), Wybrane zagadnienia z ekologii. Hodowle i ćwiczenia. WSiP, Warszawa.
6. Laskowska W. (1967), Rośliny borów. PZWS, Warszawa.
7. Michalik S. (1974), Wyżyna Krakowsko - Wieluńska. Wiedza Powszechna, Warszawa.
8. Mowszowicz J. (1979), Przewodnik do oznaczania drzew i krzewów krajowych i aklimatyzowanych. WSiP, Warszawa.
9. Polakowska M. (1992), Rośliny wodne. WSiP, Warszawa.
10. Traczyk I. (1989), Rośliny lasu liściastego. WSiP, Warszawa.

06: SCENARIUSZ LEKCJI WYCHOWAWCZEJ - KONTROLUJ SWÓJ STRES

Autor: *Iwona Maludzińska - IV LO im. H. Sienkiewicza w Częstochowie*

Cele lekcji:

- rozszerzenie pojęcia stresu (eustres, dystres, stresor)
- poznanie mechanizmu reakcji na stres i skutków długotrwałego stresu,
- uświadomienie znaczenia długotrwałego stresu,
- radzenie sobie ze skutkami stresu.

Oczekiwane osiągnięcia ucznia :

- rozpoznaje sytuacje stresowe,
- kontroluje własny stres,
- poszukuje najwłaściwszych dla siebie form odpoczynku.

Metody : słowne (elementy wykładu, dyskusja), rozwiązywanie testów, ćwiczenia.

Formy pracy : równym frontem, indywidualna.

Środki dydaktyczne : testy dla każdego ucznia, plansza lub foliogram - " Poziomy stresu " .

Przebieg lekcji :

1. Wprowadzenie do tematu. Oczywiście każdy z nas ma swoją indywidualną hierarchię ważności spraw i indywidualny stopień odporności. Sytuacje, które u jednych wywołują wyłącznie przykry lęk, innych wręcz przeciwnie - ekscytują i pobudzają do działania. Stres jest normalnym zjawiskiem fizjologicznym, a jednak WHO określa przewlekły stres jako "chorobę stulecia".
2. Postawienie pytania : Co mnie stresuje ? Uczniowie przypominają sobie przyczyny swoich stresów (sytuacje szkolne i pozaszkolne). Na tablicy wypisują wspólnie listę stresów. Próbują ustalić najsilniejsze stresory.
3. Uczniowie wypełniają indywidualnie ankietę " Fizyczne oznaki stresu " (tabela nr 1) uświadamiając sobie, jakie doznania towarzyszyły im w sytuacjach stresowych.
4. Wspólne omówienie najczęściej występujących dolegliwości i chorób, związanych z długotrwałym stresem :
 - ogólne obniżenie odporności organizmu i nasilenie infekcji,
 - nerwice i inne choroby układu nerwowego (fobie, depresje),
 - owrzodzenia układu nerwowego (żołądka, dwunastnicy, okrężnicy),
 - zaburzenia układu ruchu (przykurcze mięśni, bóle pleców),
 - schorzenia układu krążenia (nadciśnienie, arytmia, migrena),
 - schorzenia układu oddechowego (alergie, astma),
 - schorzenia skóry (egzemy, alergie).

Stwierdzono zależność typu osobowości i podatności na te choroby. Osobowością taką tzw. osobowością A charakteryzują się ludzie o silnej potrzebie współzawodnictwa, potrzebie robienia wielu rzeczy naraz, stale dążący do osiągnięcia bliżej nieokreślonych celów osobistych.

Tabela nr 1

Fizyczne oznaki stresu (wg Trauer)

Lp.	Czy w sytuacji trudnej, ważnej lub stresującej :	Odpowiedź	
1.	Odczuwasz kołatanie serca ?	TAK	NIE
2.	Masz wilgotne dłonie ?	TAK	NIE
3.	Odczuwasz duszności ?	TAK	NIE
4.	Czujesz, jakby ci zaciskano obręcz wokół głowy ?	TAK	NIE
5.	Masz biegunkę ?	TAK	NIE
6.	Drżą ci ręce lub nogi ?	TAK	NIE
7.	Odczuwasz " przelewanie w żołądku " ?	TAK	NIE
8.	Brak ci śliny w ustach ?	TAK	NIE
9.	Odczuwasz sztywność lub bolesność karku ?	TAK	NIE
10.	Zaciskasz pięści lub zęby ?	TAK	NIE

Określenie osobniczego nasilenia reakcji stresowej :

2 - 3 odpowiedzi "TAK" - umiarkowana reakcja

4 - 5 odpowiedzi "TAK" - reakcja silna

powyżej 5 odpowiedzi "TAK" - zbyt wysoki poziom napięcia

5. Stresy, u niektórych osób mogą wywołać zmiany efektywności pracy, wpływać na wyniki egzaminów. Niech każdy sprawdzi, jak jest w jego przypadku wykorzystując test " Skala niepokoju związanego z egzaminem " (tabela nr 2). Indywidualna praca uczniów z testem.

Tabela nr 2

Skala niepokoju związanego z egzaminem (wg Trauer)

Lp.	Odczucia	Prawie nigdy	Czasami	Często	Prawie zawsze
1.	Mam nieprzyjemne uczucie strachu w czasie egzaminu	1	2	3	4
2.	Jestem napięty podczas testów	1	2	3	4
3.	Jestem przerażony w czasie ważnych egzaminów	1	2	3	4
4.	Serce bije mi bardzo szybko w czasie ważnych testów	1	2	3	4
5.	Myślenie o ocenie, jaką dostanę, przeszkadza mi w pracy nad testem	1	2	3	4
6.	W czasie egzaminu łapię się na myśleniu, czy kiedykolwiek przebrnę przez kurs	1	2	3	4
7.	Myśl o niezdaniu przeszkadza mi w koncentracji	1	2	3	4
8.	W czasie testów myślę, co będzie jak obleję	1	2	3	4

Po skończeniu testu zsumuj punkty za pytania 1 - 4 i oddzielnie za pytania 5 - 8. Jeśli suma w każdej części przekroczyła 10 to znaczy, że stres egzaminacyjny ma negatywny wpływ na wynik twoich sprawdzianów.

6. Krótkie podsumowanie wyników testu

Stres jest zjawiskiem naturalnym i nie da się go uniknąć. Jest niezbędny dla rozwoju inteligencji i zdolności. To dzięki stresowi (eustresowi) działamy, podejmujemy trafne decyzje, odnosimy sukcesy. Jednak z nadmiernym, długotrwałym stresem (dystresem) należy walczyć, bo od tego zależy nasze zdrowie i dobre samopoczucie.

7. Prezentacja i omówienie planszy (foliogramu) przedstawiającego poziomy stresu (rys. 1).

Skutki trzech poziomów stresu są następujące :

- niski poziom stresu - nuda, brak zainteresowania, depresja.
- wysoki poziom stresu - lęk, zaburzenia koordynacji i koncentracji, ogólne fizyczne napięcie dające różnorodne objawy.
- optymalny poziom stresu - odprężenie fizyczne i jednocześnie przyływ energii, wiara we własne możliwości, zainteresowanie i zaangażowanie.

Stresu nie można uniknąć, ale należy kontrolować go tak, aby stał się czynnikiem mobilizującym.

8. Dyskusja uczniów na ten temat - Jak ludzie radzą sobie z napięciami wywołanymi stresem ?. Zapisanie na tablicy ciekawych form relaksu i odprężania organizmu.
9. Na zakończenie (lub do zastosowania w domu)- Ćwiczenie od 100 do 1 - nauka odprężania i koncentracji. Uczniowie siadają wygodnie i zamykają oczy. Nauczyciel podaje instrukcję :
10. Licz powoli starając się bezgłośnie wymieniać liczby od 100 do 1. Pamiętaj o spokojnych, miarowych oddechach. Gdy dojdiesz do 1 powiedz do siebie w duchu- kiedy policzę ad 1 do 5 będę wypoczęty i spokojny, będę miał dobre samopoczucie. Policz od 1 do 5 i otwórz oczy !

Bibliografia :

- Lindenberg C. (1993), Szkoła bez lęku. Warszawa, Jacek Santorski Co
 Selye H. (1978), Stres okielzany. Warszawa, PIW
 Trauer T. (1992), Stres. Warszawa, TENTEN.

07: Scenariusz zajęcia w grupie 6 - latków z udziałem rodziców pt. "Zabawy, które uczą" jako podsumowanie realizowanego przedsięwzięcia "Wspomaganie przygotowania do czytania i pisania z elementami edukacji czytelniczej i medialnej".

Autor: Małgorzata Karczmarczyk - SP we Włodowicach

W roku szkolnym 2002/2003 w grupie dzieci 6 - letnich prowadziłam gry i zabawy wspomagające naukę czytania i pisania. Celem moich oddziaływań dydaktyczno - wychowawczych było urozmaicenie , uatrakcyjnienie i ułatwienie dzieciom przygotowania do czytania i pisania oraz usprawnianie funkcji percepcyjno - motorycznych. W związku z tym opracowałam plan wdrażania przedsięwzięcia a ćwiczenia wynikające z planu realizowałam podczas zajęć popołudniowych dwa razy w tygodniu. W związku z ogromnym ładunkiem ruchliwości i żywotności jaki niesie ze sobą ta grupa ćwiczenia nie mogły mieć charakteru zajęć z książką lecz musiały przybrać formę gier i zabaw aby wykorzystać chęć dzieci do działania. Czas trwania zajęć dostosowywałam każdorazowo do zapału i wytrzymałości dzieci starając się, żeby każde ćwiczenie kończyło się sukcesem. Mimo niewielkiej ilości godzin - 4 - tygodniowo udało się tak zagospodarować czas, aby efekty pracy przełożyły się na konkretne umiejętności uczniów. Pomoce dydaktyczne wykorzystywane podczas zajęć to m.in. układanki, loteryjki, karty typu "Piotruś", puzzle, gry z kostką, nakładanki, dobieranki gry pamięciowe, domina obrazkowo - wyrazowe. Wiele ćwiczeń realizowałam w połączeniu z ruchem. Doskonałą pomocą dydaktyczną stał się komputer i zastosowanie edukacyjnych programów multimedialnych. .

Plan realizacji przedsięwzięcia:

1. Dokonanie diagnozy : określenie stanu rozwoju funkcji percepcyjno - motorycznych dzieci 6 - letnich:
 - a. lateralizacja
 - b. analiza i synteza słuchowa
 - c. analiza i synteza wzrokowa
 - d. sprawność manualna
2. Opracowanie gazetki dla rodziców z informacjami z referatu pt. "Przyczyną trudności w nauce czytania i pisania może być dysleksja"
 - a. rozdanie chętnym rodzicom wypisanych w formie broszurki podstawowych objawów ryzyka dysleksji
 - b. Przekazanie chętnym rodzicom zestawów ćwiczeń korekcyjnych z instrukcją
3. Założenie zeszytów ćwiczeń
 - a. grafomotorycznych (wg M. Bogdanowicz, H. Tymichovej)
 - b. usprawniających funkcje percepcyjno - motoryczne (dobór ćwiczeń w oparciu o pozycje M. Frostig "Wzory i obrazy" E. Waszkiewicz "Pracuję z 6 - latkiem" i inne) i realizacja ćwiczeń w uzgodnieniu z rodzicami w domu lub w szkole
 - c. stosowanie ćwiczeń indywidualnych wg potrzeb uczniów
4. Budzenie zapału do czytelnictwa
 - a. czytanie wybranych książeczek oraz gazetek dla dzieci
 - b. nauka na pamięć i inscenizowanie wybranych wierszyków
 - c. zorganizowanie wyjazdu do szkolnej biblioteki we Włodowicach i odbycie tam zajęć czytelniczych.
5. Opracowanie cyklu gazetek "Łamigłówki dla zerówki" zawierającej gry i zadania umysłowe dla dzieci.
6. Założenie i prowadzenie "Literkowej encyklopedii" w formie gromadzenia i kolorowania ilustracji rozpoczynających się daną głoską oraz umieszczanie ich w segregatorze.
7. Wdrażanie do opanowania umiejętności posługiwania się środkami przekazu informacji - zapoznanie z encyklopedią dla dzieci w formie multimedialnej - jako zabawy na stronie literki...(program "ABC z Reksiem")
8. Prowadzenie zajęć utrwalających z wykorzystaniem techniki komputerowej - wykorzystanie programów własnych i szkolnych :
 - a. zapoznanie z elementami komputera, ich nazwami i funkcjami
 - b. nauka posługiwania się myszą komputerową, właściwa postawa przy komputerze
 - c. zabawy interaktywne z użyciem programów edukacyjnych - pogłębianie umiejętności rozpoznawania liter, cyfr, dokonywanie analizy i syntezy wzrokowo - słuchowej, czytanie wyrazów, rozwiązywanie krzyżówek
 - d. rysowanie w systemie Point
 - e. użycie klawiatury, drukowanie wyrazów.
9. Wykorzystanie gier dydaktycznych do nauki czytania
 - a. opracowanie gier wg własnej koncepcji
 - b. tworzenie gier wspólnie z dziećmi
10. Zajęcia z dziećmi z ryzykiem dysleksji.
11. Przygotowanie zajęcia otwartego dla rodziców pod hasłem "Zabawy, które uczą"- mającego na celu zachęcenie rodziców do zabaw ułatwiających dziecku naukę czytania i pisania.
12. Opracowanie kart ewaluacyjnych kierowanych do nauczycieli, rodziców i dzieci - podsumowanie całorocznej działalności.

Spotkanie miało dla Rodziców charakter warsztatowy w myśl przysłowia :

POWIEDZ MI, A ZAPOMNĘ,
POKAŻ - A ZAPAMIĘTAM,
POZWÓL MI WZIAĆ UDZIAŁ - A ZROZUMIEM.

Rodzice pod kierunkiem nauczyciela wykonywali wyznaczone czynności oraz informowani byli o tym, jak stać się pomocnikiem dziecka ale jednocześnie nie wyręczać go .Głównym celem spotkania było:

- uświadomienie Rodzicom konieczności dobrego przygotowania funkcji wzrokowych (ćwiczenia "dla oka"), słuchowych (ćwiczenia "dla ucha") i manualnych (ćwiczenia "dla ręki") co jest warunkiem powodzenia w nauce czytania i pisania
- zaprezentowanie rodzicom efektów całorocznych ćwiczeń
- zachęcenie ich do kontynuowania podjętych działań w formie zabaw na terenie domu.

Cele operacyjne zajęcia

dziecko potrafi :

- rysować po śladzie bez odrywania ręki, zgodnie ze wskazanym kierunkiem
- dobrze skoncentrować się na czynności
- ułożyć obrazek z pociętych kawałków
- wyszukać dwa jednakowe wyrazy 3 - i 4 - literowe
- odczytać całościowo wybrane wyrazy 3 - i 4 - literowe
- wyjaśnić zasady gry pamięciowej "memory"
- przestrzegać zasad gry pamięciowej "memory literkowe"
- starannie pokolorować rysunki
- wybrać obrazek, którego nazwa rozpoczyna się daną głoską
- rozwiązać zagadkę
- utworzyć wyraz z liter alfabetu ruchomego
- recytować z pokazywaniem gestów wiersz "Abecadło" J. Tuwima
- bawić się w zabawę "Tańczymy labada" , "Bawiły się dzieci paluszkami"
- nakleić obrazki rozmieszczając je prawidłowo na kartce
- odszukać ukryte hasło w krzyżówce
- odgadnąć tytuł wysłuchanego fragmentu bajki
- posługiwać się myszą komputerową

Pomoce dydaktyczne:

- wzory ćwiczeń graficznych przygotowane na oddzielnych kartkach
- zeszyt "czysty" dla każdego ucznia
- gra "memory literkowe"- dla każdego ucznia po kilka par
- gra dydaktyczna obrazki i wyrazy - po kilka par dla każdego ucznia
- książeczki z zaznaczonymi fragmentami bajek
- okładki zeszytów z narysowanymi liniami do pocięcia
- obrazki do kolorowania rozpoczynające się od głosek "j, p, ł"
- alfabet ruchomy multimedialny
- krzyżówka multimedialna
- przybory dla każdego dziecka
- tablica z alfabetem pisany
- komputer
- "wizytówki", np. mama Darii

Tydzień wcześniej dzieci wręczyły Rodzicom zaproszenia w postaci kwiatka wiosennego naklejonego na kolorowe tło wykonanego własnoręcznie techniką komputerową (w systemie Point).

Przebieg zajęcia

Dzieci ustawione w pociąg wychodzą z sali i zapraszają do przedszkola przybyłych gości. Każde dziecko bierze Rodzica za rękę i prowadzi na właściwe krzeselko z przyklejoną wizytówką . Dzieci siadają do stolików.

Powitanie rodziców przez nauczyciela i wyjaśnienie celu i charakteru spotkania.

W mijającym roku szkolnym dzieci przedszkolne brały udział w zajęciach ogólnorozwojowych, które ukierunkowane były w dużej mierze na zabawy ułatwiające przygotowanie do czytania i pisania. Dzisiaj zapraszamy Rodziców do zabaw i ćwiczeń wraz z dzieckiem . Zaprezentowane zabawy mają za zadanie nie tylko bawić ale i uczyć oraz rozwijać nasze dzieci. Rodzice będą dzisiaj nie tylko obserwatorami ale i pomocnikami swoich dzieci. Natomiast dzieci będą mogły zaprezentować czego nauczyły się w przedszkolu. Może nawet przez chwilę zabawią się w nauczycieli dla swoich rodziców...

Rodzice siadają obok swoich dzieci przy stolikach na wcześniej przygotowanych krzeselkach.

Rodzaj ćwiczenia	Czynności dzieci	Czynności Rodziców	Komentarz i czynności Nauczyciela
Rysowanie po śladzie - ćwiczenie grafomotoryczne wg M. Bogdanowicz. Ćwiczenie "dla ręki i oka"	1.Wybierają wzór graficzny, który im się najbardziej podoba, 3."Pilnują" aby rodzice wykonali rysunek bez odrywania ręki, 4.Rysują po śladzie ołówkiem	2.Wrysowują po śladzie obrazek do zeszytu "czystego" ciemnym pisakiem.	Zwraca uwagę na płynność ruchów ręki oraz usprawniający drobne ruchy dłoni charakter ćwiczenia. Informuje, że wykonany rysunek można pokolorować lub wypełnić drobnymi wzorkami: kóleczkami, kreseczkami itp.
Układanie obrazka z części. Ćwiczenie "dla oka"	2.Oglądają przez chwilę obrazek. 4.Układają obrazek	1.Losują jeden obrazek, 3.Rozcinają go na części wzdłuż narysowanych linii. 5.Obsługują działania dzieci. Pomagają w	Zaznacza aby rodzice nie manipulowali częściami obrazka lecz obserwowali cierpliwie poczynania dzieci a w razie potrzeby udzielili instrukcji słownej. Wyjaśnia, że dzieci ćwiczą spostrzegawczość i umiejętność scalenia obrazu. Podobne

		razie potrzeby instrukcją słowną.	układanki można przygotować z niepotrzebnych okładek od zeszytów, pocztówek. Zwraca uwagę, że jest to dostępna dla każdego pomoc dydaktyczna zastępująca puzzle.
Gra "memory literkowe". Ćwiczenie "dla oka"	1. Objasniają sposób gry, grają wraz z rodzicami, 3. Głośno wypowiadają nazwę wykrytego obrazka i literki, 4. Liczą zdobyte pary literek. 5. Określają kto zdobył większą ilość par.	2. Uczą się zasad, grają wraz z dziećmi w odkrywanie par.	Wyjaśnia, że zabawowy sposób poznawania literek jest skuteczny, przebiega bezstresowo, wyzwala pozytywne emocje. Dziecko zainteresowane grą bez trudu, mimowolnie zapamiętuje kształty i nazwy literek. Demonstruje inne rodzaje "memory" (cyferkowe, obrazkowe), w tym zestaw wykonany przez dzieci własnoręcznie z kolorowego papieru.
Muzyczna przerwa : "Tańczymy labado" "Bawiły się dzieci paluszkami". (ćwiczenie dla ręki)	1. Prowadzą Rodziców do wspólnego koła, śpiewają i bawią się. Właściwie układają palce pokazując ilość.	2. Bawią się wraz z dziećmi i nauczycielem	Zabawa "paluszkowa" usprawnia drobne ruchy palców, przygotowuje do liczenia, i kojarzenia ilości z nazwą liczby. Wspólna zabawa w wesołej atmosferze zawsze integruje.
Gra dydaktyczna "Odszukaj właściwy wyraz". Ćwiczenie "dla oka i ucha"	2. Układają wylosowane obrazki, wyszukują takie same wyrazy 3 - i 4 - literowe, 4. Odczytują wyrazy patrząc na obrazek a następnie odczytują je, gdy obrazek jest zakryty.	1. Wybierają losowo zestaw obrazków, 3. Wskazują wyrazy do odczytania, czuwają nad poprawnością czytania.	Wyjaśnia, że celem tej dobieranki jest wyrobienie umiejętności "ogarnięcia wyrazu" od jednego rzutu oka, czyli przygotowanie do czytania całościowego, zerwanie z gloskowaniem. Pokazuje inny wariant zabawy: Rodzic układa trzy obrazki obok siebie, następnie zakrywa je a zadaniem dziecka jest odtworzyć ten układ we właściwej kolejności z obrazków stanowiących pary do tych ułożonych przez rodzica.
Wykonanie strony "Encyklopedii literkowej". Ćwiczenie "dla oka, ucha, ręki"	1. Losują literki do pokolorowania. 2. Wybierają właściwe obrazki kierując się pierwszą głoską. 3. Kolorują obrazki, wklejają je, wpinają stronę do segregatora. 6. Sprawdzają poprawność zapisu wyrazów. 7. Wyjaśniają znaczenie niektórych obrazków (np. co to jest jabłko) parasol, itp.)	4. Pomagają dzieciom kolorować. Czuwają aby dzieci dobrze rozmieściły obrazek na stronie. 5. Podpisują nazwy pod obrazkami starając się odtworzyć kształt liter pisanych zamieszczonych na wzorcowej karcie.	Prezentuje segregator z napisem "Encyklopedia dla dzieci" i wpiętymi stronami. Dzięki temu ćwiczeniu bogacimy zasób słownictwa dzieci, oswajamy z encyklopedią i jej znaczeniem. Uczymy staranności kolorowania, ćwiczymy rozróżnianie liter wielkich i małych, drukowanych i pisanych.
Recytacja wiersza "Abecadło z pieca spadło".	2. Recytują - inscenizują wiersz wraz z nauczycielem.	1. Odchodzą od stolików siadają na krzesłach i oglądają - tworzą "widownię".	Poprzez recytowanie i zapamiętywanie wierszyków ćwiczymy pamięć, wymowę, właściwą intonację, rozwijamy wrażliwość słuchową i wyobraźnię.
Rozwiązanie krzyżówki multimedialnej ((program " Alfabet") Ćwiczenie "dla ucha i oka"	1. Odgadują kolejne hasła - zagadki wypowiedane przez nauczyciela. 2. Wyszukują spośród liter alfabetu literki odgadniętego słowa i "wkładają" do diagramu krzyżówki przenosząc je za pomocą myszy. Odczytują hasło ukryte pionowo.	2. Obserwują czynności dzieci	Ćwiczymy umiejętność podziału wyrazów na głoski i złożenia wyrazów z głosek. Utrwalamy wygląd liter drukowanych wielkich i małych. Utrwalamy kierunki :poziomo, pionowo. Kształcimy umiejętność rozwiązywania łamigłówek. Zwracamy uwagę na wykorzystanie przez dzieci komputera w sposób poprawny dydaktycznie (nie do gier lecz w celach edukacyjnych).
Zgadnij, jaka to bajka? Ćwiczenie "dla ucha"	1. Wybierają numer książeczki. 3. Słuchają w skupieniu. 4. Odgadują tytuł bajki	2. Wybrani lub chętni rodzice czytają fragmenty bajek.	Przypomina o zaletach i walorach kształtujących głośnego czytania dzieciom. Doskonale ćwiczenie kształtujące percepcję słuchową.

Na zakończenie nauczyciel udziela pochwały dzieciom oraz rodzicom i życzy 6 - latkom aby w pierwszej klasie nie zabrakło im zapału do nauki. Następuje pożegnanie "iskierką" we wspólnym kręgu.

Karty ewaluacyjne dotyczą podsumowania przedsięwzięcia.

Karta ewaluacyjna dla Rodziców

Czy według Pani/ Pana:

1. Ćwiczenia grafomotoryczne pomogły dziecku rozwinąć sprawność ręki.

TAK NIE

2. Gry dydaktyczne pozwoliły dziecku doskonalić umiejętność rozpoznawania liter i prostych wyrazów.
TAK NIE
3. Zajęcia z komputerem ułatwiły dziecku zapamiętanie liter i pomogły opanować umiejętność podziału wyrazów na głoski i składania wyrazów z głosek.
TAK NIE
4. Zagadki zawarte w gazetce "Łamigłówki dla zerówki" urozmaiciły dziecku naukę czytania i pisania.
TAK NIE
5. Ćwiczenia realizowane w zeszytach przyczyniły się do lepszego zapamiętania przez dziecko liter i sylab.
TAK NIE

Karta ewaluacyjna dla dzieci

Czy podobały Ci się :

- Ćwiczenia w rysowaniu obrazków w zeszycie?
- Gry i zabawy?
- Zajęcia z użyciem komputera?
- Zagadki w gazetce "Łamigłówki dla zerówki"?
- Kolorowanie i uzupełnianie zeszytu?

Nauczyciel wyjaśnia dzieciom, że po każdym pytaniu jest miejsce przeznaczone do narysowania słoneczka - jeśli odpowiedź brzmi TAK lub chmurki - jeśli odpowiedź brzmi NIE. Nauczyciel odczytuje dzieciom pytania.

Udział Rodziców w zajęciu wpłynął niezwykle motywująco na dzieci. Wykazały się one zdobytymi umiejętnościami a także pilnością, starannością oraz dojrzałością. Do końca aktywnie i chętnie wykonywały przygotowane ćwiczenia, których czas trwania wyniósł ponad 60 minut.
